

تحلیل عوامل مؤثر بر جذب نوجوانان و نونهالان در مدارس فوتبال

نجمه رضااسلطانی^۱

محسن وحدانی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۲/۶/۱۶

تاریخ وصول: ۹۲/۲/۱۹

چکیده

هدف از این تحقیق تحلیل عوامل مؤثر بر جذب نوجوانان و نونهالان به مدارس فوتبال بود. روش تحقیق توصیفی-همبستگی می باشد. ۲۵۲ نفر از اولیای هنرآموزان حاضر در مدارس فوتبال استان خراسان شمالی (روش خوشه ای) به عنوان نمونه ی این تحقیق انتخاب شدند ($N=850$). پرسشنامه محقق ساخته (با ضریب آلفای کرونباخ $r=0.87$) با ۲۸ سؤال در طیف ۵ ارزشی لیکرت عوامل مؤثر بر جذب نوجوانان و نونهالان در مدارس فوتبال را ارزیابی می کند. اطلاعات با استفاده از تحلیل عاملی (با چرخش واریماکس) با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۸ در سطح معناداری $p \leq 0.05$ تحلیل شدند. نتایج نشان داد که ۷۳/۷۲٪ از مجموع واریانس به وسیله عوامل مستخرج به شرح زیر تبیین شد: امکانات، تجهیزات و خدمات (شاخص سخت افزاری ۱۵/۲۰٪) مریبان، کیفیت آموزش و محیط اجتماعی و اخلاقی (شاخص نرم افزاری ۲۸/۲۲٪)، تعاملات، دوستان و خانواده (شاخص اجتماعی، ۱۰/۲۷٪)، توجه به اولیا (شاخص ارتباطی ۹/۱۸٪) و تبلیغات (شاخص ترویج ۹/۱۸٪).

واژگان کلیدی: مدارس فوتبال، جذب، نونهالان، نوجوانان.

^۱ - کارشناس ارشد روانشناسی ورزش دانشگاه تهران

^۲ - دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه تهران

مقدمه

فوتبال یکی از پرطرفدارترین و محبوب ترین ورزش ها در پهنه بین المللی است، تا آنجا که بسیاری از کشورهای پنج قاره آن را در ردیف ورزش ملی خود قرار داده اند (جلیلیان و خبیری، ۱۳۸۴). در تمام کشورهای دنیا که در فوتبال صاحب سبک هستند، مدارس فوتبال نقش به سزایی در پرورش استعدادها و معرفی ستارگان آتی دنیای فوتبال ایفا می کنند به طوری که اشرف (۱۳۹۱) تشکیل مدارس تخصصی فوتبال در باشگاه ها را مهم ترین راهکار برای پرورش استعداد در این رشته می داند. با بررسی سرگذشت فوتبال در دوران گذشته، دست اندرکاران فوتبال نقاط گوناگون جهان با اعتقاد به اینکه رشد فوتبال در هر کشور، راهی جز گذر از مسیر علمی آن ندارد، سعی در قدم گزاردن در آن راه کردند. برای ایشان به خوبی آشکار شده که فوتبال زیبا باید از دوران نوجوانی در فوتبالیست ریشه بدواند و نحوه تربیت، تغذیه، بدنسازی و آموزش مهارت های فردی و گروهی تحت شرایط و عوامل مطلوب علمی و تجربه شده صورت پذیرد، هر کجا که این گونه اندیشه ها پیگیری شد، موفقیت های پایدار خلق گردید. مسلماً مدارس فوتبال با بهره گیری از امکانات و مرییان تحصیل کرده و باتجربه می تواند نقش مهمی در این زمینه داشته باشند. پژوهش های محدودی در زمینه مدارس فوتبال صورت پذیرفته است (آلاگیك، ۱۳۷۶). مثلاً شفیع زاده (۱۳۸۲) در ارزیابی توانایی های مهارتی نوجوانان مدارس فوتبال استان اصفهان به این نتیجه رسید که بین مهارت های سرعت دویدن، دریل کردن، و چرخیدن با توپ در تمامی رده های سنی بین پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معناداری وجود داشت. وزینی (۱۳۹۰) به این نتیجه رسید که در مدل های استعدادیابی بازیکنان فوتبال باید بیشتر بر مهارت های روانی تاکید شود. وی معتقد است که در فرایند استعدادیابی در سنین ۱۳ و ۱۴ سال، کمتر از ارزیابی های فیزیولوژیکی استفاده شده و تأکید بیشتری بر

ویژگی های تکنیکی شود. اشرف (۱۳۹۱) در بررسی مشکلات استعدادیابی در رشته فوتبال به این نتیجه رسید که کمبود امکانات، عدم وجود کمیته های تخصصی استعدادیابی، نداشتن برنامه اصولی، عدم تربیت افراد متخصص و محدودیت مالی، از جمله مهم ترین مشکلات استعدادیابی فوتبال می باشد. عزیزی (۱۳۹۱) در بررسی موانع استعدادیابی در مدارس فوتبال شهر تهران از دیدگاه کارشناسان به این نتیجه رسید که جهت بهره وری بیشتر، لازم است که مدارس فوتبال به صورت دائمی فعالیت نمایند. همچنین وجود یک لیگ منظم برای نونهالان، امکانات مناسب و کافی، انجام تست های استعدادیابی، استانداردسازی مدارس فوتبال و همچنین نظارت و حمایت کافی آکادمی ملی فوتبال و باشگاه ها می تواند فرایند استعدادیابی را به نحو مطلوب به ثمر برساند. قاسم زاده (۱۳۹۱) در بررسی عوامل موثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده های پایه دو و میدانی به این نتیجه رسید که تامین رایگان لوازم و البسه دو میدانی، فعال شدن کمیته های استعدادیابی، آموزش دو میدانی در مدارس، آشنایی مربیان با شیوه های نوین مربیگری، پخش مسابقات قهرمانی از رسانه ها، افزایش فضاهای ورزشی اختصاصی دو و افزایش آشنایی اولیا و دبیران تربیت بدنی با رشته دو میدانی از مهم ترین عوامل جذب می باشند. در خارج از کشور هم پژوهش هایی صورت پذیرفته است. کوه^۱ (۲۰۰۶) کسب مقام و افتخار آفرینی تیم فوتبال زنان چین را عاملی در تغییر نگرش و فرهنگ ورزشی مردم و مسئولین مربوطه می داند و لزوم توجه ویژه به فوتبال زنان را خواستار است. یونگ^۲ (۲۰۰۱) شهریه بالا، عدم مشخص بودن وضعیت اشتغال و پدیده های اقتصادی را از

^۱ Koh
^۲ Yong

جمله مشکلات و مسائل مدارس فوتبال برشمرد. بینگ^۱ (۲۰۰۲) مولفه های استعدادیابی، الگوهای مدیریتی، بخش آموزش و ترکیب دپارتمان عملی و آموزشی در کشور چین را ضعیف ارزیابی کرد. هورست^۲ (۲۰۰۷) برای موفقیت جوانان در فوتبال دست به توسعه یک مدل و برنامه ویژه زد. مدل پیشنهادی وی در ۵ سطح: بازی هایی برای مهارت های اساسی، مینی فوتبال، بازی فوتبال ۷ در مقابل ۷، بازی ۸ مقابل ۸ و بازی ۱۱ مقابل ۱۱ بود. وی یکی از مهم ترین اهداف این مدل را اتصال تمرین به رقابت، افزایش اعمال موفقیت آمیز، کاربرد آسان و لذت بردن نام می برد. یی^۳ و همکاران (۲۰۰۸) در مقایسه کشور ژاپن و چین به این نتیجه دست یافت که ژاپن هدف بلندمدتی برای توسعه فوتبال دارد، در حالیکه چین بیشتر بر روی استعدادیابی تمرکز می کند. همچنین هزینه های آموزش در چین بیشتر از ژاپن است و نهایتاً اینکه ژاپن به مباحث علمی نسبت به چین اهمیت بیشتری می دهد.

با توجه به نقش اساسی و حیاتی مدارس فوتبال در تأمین بازیکنان رده های مختلف سنی تیم های ملی و عدم توجه لازم و کافی در این زمینه، در این تحقیق به بررسی و تحلیل عوامل مؤثر بر حضور نوجوانان و نونهالان در مدارس فوتبال استان خراسان شمالی می پردازیم.

روش شناسی

روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی می باشد که به صورت میدانی انجام گرفته است. جامعه ی آماری شامل کلیه اولیای هنرآموزان مدارس فوتبال استان خراسان شمالی می باشد (۸۵۰ =). روش نمونه گیری به صورت تصادفی خوشه ای بود که در نهایت تعداد ۲۵۲

^۱ Bing

^۲ Horst

^۳ Yi

تحلیل عوامل موثر بر جذب نوجوانان و نوجوانان در مدارس... ۱۱۱

پرسشنامه کامل (بر اساس جدول مورگان) به محقق عودت داده شد. ابزار تحقیق شامل پرسشنامه محقق ساخته بود که با ۲۸ سؤال عوامل مؤثر بر ثبت نام نوجوانان و نونهالان در مدرسه فوتبال را ارزیابی می‌کند. سؤالات در طیف ۵ گزینه ای لیکرت از خیلی کم (۱) تا خیلی زیاد (۵) ارزش گذاری می‌شوند. روایی پرسشنامه توسط ۱۰ نفر از اساتید و صاحب نظران تأیید شد و پایایی آن از طریق آزمون آلفای کرونباخ (با $r=0/87$) به دست آمد. برای تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی (تحلیل عاملی با چرخش واریمکس) و با استفاده از نرم افزار SPSS 18 در سطح معناداری $p \leq 0/05$ استفاده گردید.

یافته ها

جدول شماره ۱ اطلاعات توصیفی نمونه این تحقیق را نشان می‌دهد. ۳۸/۱٪ از افراد نمونه را مادران و ۶۱/۹٪ را پدران نوجوانان و نونهالان مدارس فوتبال تشکیل می‌دادند. مدرک تحصیلی اکثر افراد دیپلم (۴۴٪) بود. اکثر افراد کارمندان غیرفرهنگی (۳۳,۳٪) بودند. همچنین میزان پراکندگی به این سوال که "میزان سابقه ورزشی پدر خانواده در فوتبال چقدر است؟" کم بود. به طوری که میزان پاسخ ها در تمامی گزینه ها یکنواخت بود.

جدول ۱- فراوانی و درصد فراوانی برخی متغیرهای توصیفی

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۹۶	۳۸/۱
مرد	۱۵۶	۶۱/۹
مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد

جنسیت	فراوانی	درصد
زن	۹۶	۳۸/۱
مرد	۱۵۶	۶۱/۹
دیپلم	۱۱۲	۴۴
فوق دیپلم	۷۲	۲۹
لیسانس	۴۸	۱۹
فوق لیسانس و دکتری	۲۰	۸
شغل	فراوانی	درصد
فرهنگی	۴۸	۱۹
کارمند غیر فرهنگی	۸۴	۳۳/۳
آزاد	۴۸	۱۹
خانه دار	۷۲	۲۸/۷
میزان سابقه فوتبال پدر	فراوانی	درصد
اصلا	۲۴	۹/۵
خیلی کم	۶۰	۲۳/۸
کم	۳۶	۱۴/۳
متوسط	۶۰	۲۳/۸
زیاد	۶۰	۲۳/۸
خیلی زیاد	۱۲	۴/۸

با توجه به اینکه در فرآیند تحلیل عاملی، داده ها باید پنج شرط "حداقل missing کمتر از (۰/۰۵)، حجم نمونه کافی KMO، نرمال بودن توزیع، مقادیر اشتراک سوالات، واریانس بالاتر از ۰/۴" داشته باشند، به توصیف شرایط می پردازیم. در فرایند مقابله به داده های missing در هر آزمودنی، ضریب ابهام سوالات کمتر از ۰/۰۱ در نظر گرفته شده بود، به طوری که هر آزمودنی که بیش از ۰/۰۱ از سوالات را پاسخ نداده باشد از تحقیق حذف شود.

در این مرحله هیچکدام از سؤالات حذف نشدند. به منظور بررسی کفایت حجم نمونه KMO، با استناد به منابع مقدار بین $0/90 - 0/80$ مناسب است که در پژوهش حاضر میزان KMO، $0/83$ بود. در مورد ویژگی نرمال بودن توزیع چند متغیری نیز که بر اساس آزمون بارتلت و معنی داری میزان کرویت در تقریب مجذور خی بیان می شود، بررسی ها وضعیت نرمال توزیع چند متغیری را نشان می دهند. در رعایت مفروضه مقادیر اشتراک سؤالات که معرف همبستگی هر سؤال با کل آزمون و تجانس درونی سؤالات می باشد، در کتب آمار ملاک اعتبار میزان اشتراک حداقل $0/4$ عنوان شده است که در این پژوهش یافته ها t تناسب داده ها را نشان داد و در نهایت در مرحله بررسی واریانس تبیین شده (بالتر از $0/4$)، نیز یافته های تحلیل عاملی تأیید کننده این شرط بود. بنابراین با توجه به موارد فوق، شرایط حاکی از مساعد بودن انجام آزمون تحلیل عاملی است.

نتایج آزمون تحلیل عاملی حاکی از تأثیر ۶ شاخص مهم در شرکت دانش آموزان مدارس فوتبال بود که در مجموع توانستند $73/72$ درصد از واریانس کل را تبیین کنند، این شاخص ها بدین شرحند: مربیان، کیفیت آموزش و محیط اجتماعی و اخلاقی (شاخص نرم افزاری) با درصد واریانس $18/22$ ، امکانات، تجهیزات و خدمات (شاخص سخت افزاری) با درصد واریانس $15/20$ ، علاقه و انگیزه (شاخص روانی) با درصد واریانس $12/80$ ، تعاملات، دوستان و خانواده (شاخص اجتماعی) با درصد واریانس $10/27$ ، توجه به اولیا (شاخص ارتباطی) با درصد واریانس $9/18$ ، و تبلیغات (شاخص ترویجی) با درصد واریانس $8/05$ جدول شماره ۲ اطلاعات کامل تری پیرامون بار عاملی هر گویه نشان می دهد. در شاخص اول محیط امنیتی با بار عاملی $0/89$ ، در شاخص دوم حضور پزشکیار با بار عاملی $0/89$ ، در شاخص سوم صعود تیم

ملی به جام جهانی با بارعاملی ۰/۹۲، در شاخص چهارم حضور دوستان با بارعاملی ۰/۷۳، در شاخص پنجم توجه به نظرات اولیا با بارعاملی ۰/۹۲ و نهایتاً در شاخص سوم نصب بنر با بارعاملی ۰/۸۱ بیشترین تیبین واریانس را برای عامل خود داشتند.

جدول ۲- آزمون تحلیل عاملی

بارعاملی	گویه	شاخص	عامل
۰/۷۸	آموزش اصولی و علمی	شاخص نرم افزاری (۱۸/۲۲٪ واریانس)	عامل ۱
۰/۴۴	آموزش تاکتیک		
۰/۷۸	آموزش تکنیک		
۰/۶۴	مکان مناسب باشگاه		
۰/۷۵	محیط اجتماعی		
۰/۸۹	محیط امنیتی		
۰/۶۶	توجه به مسائل اخلاقی و تربیتی		
۰/۸۸	امکانات و تجهیزات باشگاه	شاخص سخت افزاری (۱۵/۲۰٪ واریانس)	عامل ۲
۰/۵۲	قیمت مناسب		
۰/۸۹	حضور پزشکیار		
۰/۷۹	استعدادیابی		
۰/۸۴	سرویس رفت و برگشت	شاخص روانی (۱۲/۸۰٪ واریانس)	عامل ۳
۰/۸۶	علاقه به تیم های خارجی		
۰/۹۲	صعود تیم ملی به جام جهانی		
۰/۴۰	علاقه به بازی های کامپیوتری		
۰/۷۴	علاقه و انگیزه به رشته ی فوتبال	شاخص اجتماعی (۱۰/۲۷٪ واریانس)	عامل ۴
۰/۵۶	اوقات فراغت		
۰/۷۳	حضور دوستان و آشنایان		
۰/۷۲	سابقه ی اعضای خانواده در فوتبال		
۰/۷۲	اصرار دوستان	شاخص ارتباطی (۹/۱۸٪ واریانس)	عامل ۵
۰/۹۲	توجه به نظرات اولیا		
۰/۷۹	تشکیل انجمن اولیا		
۰/۵۳	مکانی برای انتظار اولیا	شاخص ترویجی (۸/۰۵٪ واریانس)	عامل ۶
۰/۸۱	نصب بنرهای تبلیغاتی		
۰/۵۷	ارسال پیامک های تبلیغاتی		

بحث و نتیجه گیری

راجع به عامل اول می توان گفت مدیران مدارس فوتبال باید توجه ویژه ای به آموزش اصولی و علمی مهارت ها و تاکتیک های فوتبال، جذب مربیان مجرب و تحصیل کرده و توجه به مسائل اخلاقی و تربیتی هنرآموزان کنند. مؤلفه هایی که می توان آن را تحت عنوان شاخص نرم افزاری عنوان کرد. در میان این مؤلفه ها محیط امنیتی دارای بیشترین بار عاملی بود که نشان دهنده این موضوع است که فراهم آوردن محیطی امن از نظر اخلاقی و اجتماعی از اولویت اول برخوردار است. از طرف دیگر یادگیری اصولی و علمی تکنیک ها مهم تر از تاکتیک ها بود که با یافته های وزینی (۱۳۹۰) و اشرف (۱۳۹۱) همخوانی داشت. این یافته با توجه به رده سنی اکثر مدارس که در سطح نونهالان و نوجوانان بودند، خیلی دور از انتظار نبود. عامل دوم مربوط به امکانات، تجهیزات، و خدماتی است که توسط مدرسه ارائه می شود که می تواند شامل وسایل کمک آموزشی، توپ، لباس، چمن مناسب، سرویس رفت و برگشت و نرخ مناسب شهریه مدرسه می باشد. بنابراین می توان از این عامل تحت عنوان شاخص های سخت افزاری نام برد. نکته قابل توجه در این عامل نیز توجه بیشتر به حضور پزشکیار در محل تمرین است که حاکی از توجه ویژه اولیا به سلامت جسمانی فرزندان می باشد. سایر مؤلفه های این عامل از نظر اهمیت تقریباً در سطوح برابری هستند. بینگ (۲۰۰۲) مؤلفه های استعدادیابی، الگوهای مدیریتی، بخش آموزش و ترکیب دپارتمان عملی و آموزشی در کشور چین را ضعیف ارزیابی کرد که می توان گفت که با نتایج حاضر همخوانی دارد. چرا که هر دو تأکید بر نقش عوامل سخت افزاری دارند. این یافته ها همچنین با نتایج اشرف (۱۳۹۱) و قاسم زاده

(۱۳۹۱) که کمبود امکانات و تجهیزات را از جمله مشکلات استعدادیابی در فوتبال و دو میدانی نام می‌برند، همخوانی دارد. استخراج مؤلفه‌های این عامل با نتایج‌ی و همکاران (۲۰۰۸) همخوانی دارد که عواملی مانند هزینه زیاد آموزش در کشور چین را به عنوان عاملی منفی نام برده است. عامل سوم اشاره به علاقه و انگیزه دارد که می‌توان از آن به عنوان شاخص‌های روانی نام برد. کوه (۲۰۰۶) کسب مقام و افتخارآفرینی تیم فوتبال زنان چین را عاملی در تغییر نگرش و فرهنگ ورزشی مردم و افزایش انگیزه ورزشکاران و مسئولین مربوطه می‌داند، به نظر می‌رسد صعود تیم ملی فوتبال کشورمان به جام جهانی ۲۰۱۴ برزیل (با بار عاملی ۰/۹۲) نیز عامل مهمی در این شاخص باشد. مریان می‌تواند با استفاده از فنون افزایش انگیزه، سعی در برانگیختگی دانش‌آموزان کند. عامل چهارم مربوط به حضور و اصرار دوستان و همچنین سابقه‌ی خانوادگی هنرآموزان در زمینه فوتبال می‌باشد (شاخص اجتماعی). فراهم آوردن جو منسجم، گروهی و دوستانه توسط مربیان در حین آموزش بی‌شک تأثیر مثبتی بر انسجام و برقراری روابط دوستانه در کارآموزان می‌کند که علاوه بر ایجاد انگیزه در آنان می‌تواند تعاملات اجتماعی و روابط را در آنان گسترش دهد. عامل پنجم توجه و استفاده از نظرات اولیای هنرآموزان است. قاعدتاً تشکیل انجمن اولیا، برگزاری مراسم افتتاحیه و دعوت از اولیاء، دیدار با اولیاء، ارائه گزارش پیشرفت به اولیاء و استفاده از نظرات اولیاء اثرات مثبتی بر نگرش و گرایش آنان دارد و در نهایت عامل ششم که گاهی نیز در مدارس فوتبال همراه با افراط و تفریط می‌باشد، تبلیغات است. تبلیغات صادقانه، واقع‌بینانه و به دور از هرگونه قول و قرارهای فریبنده با استفاده از نصب بنر، پیامک، و ... می‌تواند عامل مهم دیگری در افزایش آگاهی و معرفی مدرسه به اولیاء و دانش‌آموزان باشد.

در نهایت آنچه که از یافته های حاصل از این پژوهش بر می آید، این است که جهت پیشرفت و توسعه فوتبال کشور نیاز به توجه ویژه به فوتبال پایه می باشد. لذا جهت جذب بیشتر نوجوانان و نونهالان به مدارس فوتبال و یادگیری اصولی و علمی فوتبال نیازمند است که فدراسیون برنامه های ویژه ای را برای مدارس فوتبال در نظر بگیرد. این برنامه ها می تواند شامل نظارت دقیق به عملکرد، امکانات و تجهیزات مدارس از طریق هیأت های استانی، آموزش اصولی و علمی مربیان مدارس، برگزاری کارگاه های علمی ویژه مربیان و مدیران مدارس فوتبال و بازیکنان در آیین نامه مدارس فوتبال باشد. همچنین مدیران مدارس فوتبال با فراهم آوردن امکانات و تجهیزات استاندارد، بهره گیری از مربیان مجرب و تحصیل کرده، ارتباط مستقیم و غیرمستقیم با اولیا، و تبلیغات مطابق با واقعیت ها سعی در فراهم آوردن محیطی پاک، شاداب، و ایمن برای نوجوانان و نونهالان داشته باشند.

مربیان مدارس با بهره گیری از منابع مختلف علمی (کتاب، مقالات، سایت ها، کارگاه- های آموزشی و...) سعی در آموزش اصولی و علمی مهارت های پایه در کاراموزان کنند. همچنین مربیان می توانند از طریق روش های مستقیمی مانند اطاعت، همانند سازی، و درونی- سازی و یا از روش های غیرمستقیم که محیط را تغییر می دهد، در ورزشکاران انگیزه ایجاد کنند. کلید برانگیختن، آگاهی از نیازهای ورزشکاران است. مانند نیاز به تهییج و تفریح، نیاز به پیوستگی با دیگران، و نیاز به احساس ارزشمندی (مارتنز، ۱۳۸۵).

منابع فارسی

- آلاگیك ریچارد تکنیک ها و تاکتیک های پیروزی در فوتبال . جلد ۱، ترجمه وازگن میناسیان، تهران ، انتشارات مبتکران، چاپ اول، ۱۳۷۶،
- اشرف، فریده؛ دوستداری، سجاده؛ سجادی، حمید. (۱۳۹۱). ارائه راهکار برای استعدادیابی و پرورش استعداد در رشته فوتبال. دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران.
- اشرف، فریده؛ دوستداری، سجاده؛ سجادی، حمید. (۱۳۹۱). بررسی مشکلات استعدادیابی در رشته فوتبال. دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران.
- جاریوس، مت. (۱۳۸۸). روان شناسی ورزش. ترجمه نورعلی خواجهوند. انتشارات دستان.
- جلیلیان، غلامرضا؛ خیرری، محمد. (۱۳۸۴). توصیف وضعیت باشگاه های لیگ برتر فوتبال ایران و مقایسه آن با باشگاه های لیگ های برتر کشورهای چین، مالزی، و انگلستان. نشریه علوم حرکتی و ورزش، شماره ۵، ۴۱-۵۴.
- رابرتس، گلین؛ کوین، اسپینک؛ پمبرتن، سینتیال. (۱۳۸۸). آموزش روان شناسی ورزش. ترجمه محمد کاظم واعظ موسوی و معصومه شجاعی. تهران، انتشارات رشد.
- شفیع زاده، علی. (۱۳۸۲). ارزیابی توانایی های مهارتی نوجوانان مدارس فوتبال. نشریه حرکت، شماره ۱۶، صص ۹۱-۱۰۵.
- عزیزی، بیستون؛ نصرالهی، احمد؛ کریمی، علی؛ محمدی، رزگار. (۱۳۹۱). بررسی موانع استعدادیابی در مدارس فوتبال شهر تهران از دیدگاه کارشناسان. دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران.

قاسم زاده، ابراهیم؛ امیرنژاد، سعید. (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر بر جذب و حفظ ورزشکاران رده های پایه دو و میدانی ایران از دیدگاه مدیران، مربیان و ورزشکاران، دومین همایش ملی استعدادیابی ورزشی، تهران. انتشارات بامداد کتاب، چاپ دوم.

مارتنز، رینر. (۱۳۸۵). روان شناسی ورزشی، راهنمای مربیان. ترجمه محمد خبیری. تهران، انتشارات بامداد کتاب، چاپ دوم.

وزینی، امیر؛ شهبازی، مهدی؛ باقرزاده، فضل اله. (۱۳۹۰). کاربرد رویکرد چندمتغیره در استعدادیابی بازیکنان فوتبال زیر ۱۶ سال. نشریه رشد و یادگیری حرکتی. شماره ۷ صص ۱۲۸-۱۰۳.

منابع لاتین

- Bing Liu. (۲۰۰۲). Research into Countermeasure of Current Situations And Development of Football Amateur Training in Schools of Our Country, Journal of Anhui Sports Science ۲۰۰۲-۰۲
- Horst Wein. (۲۰۰۷). Developing Youth Football Players, united states , published by human kinetics.
- Jankovic, S. Matkovic BR. Matkovic B. (۱۹۹۷). " Functional abilities and process of selection in soccer". Communication to the ۹th European congress on sport medicine, porto, Portugal. PP;۲۳-۲۶, Sept
- Jeoung, hake. (۲۰۰۰). Iee "Sport marketing strategies through analysis of journal, ۷(۳). PP:۳۴-۴۵.
- Koha Eunha Chains. (۲۰۰۶). challenges and changes: The making of women's football in Korea, Soccer & Society. Volume ۴, Issue ۲-۳.
- Norikazu H. (۲۰۱۱). Prediction of talent in youth soccer players: prospective study over ۶-۴ years. Football Science [Internet]. March; ۲۰۱۱, Volume ۷-۸:۱. Available from: <http://www.shobix.co.jp/jssf/index.cfm?page=۳> & Journal No.
- Yi,liang sun, BI Yong-qiao, Bo, Hai. (۲۰۰۸). A Study on the Comparison of Young Soccer Players Training Systems in China and Japan, Journal of Beijing Sport University. N۱۲.

فصلنامه پژوهش در مدیریت ورزشی شماره ششم، سال دوم، پاییز و زمستان ۹۲ □□□□□۱۲۰

Yong Han. (۲۰۰۱). Pu Wang On the present situation of football school and its countermeasure in china, Journal of Beijing Teachers College of Physical Education, N ۰۲